

Strategie primární prevence

Základní školy Dambořice 2015 – 2020

Realizátor:
ZŠ Dambořice, Farní 466

Zpracovala: Mgr. Eva Fajtová
Odpovědný pracovník: Mgr. Drahomíra Beková, ředitelka školy

Obsah:

1. část Pojem prevence a primární prevence u žáků	1
Základní pojmy prevence.	1
Školní preventivní strategie	2
Evaluace MPP	3
Legislativa vztahující se k MPP	4
2. část Minimální preventivní program ZŠ Dambořice 2017/2018	7
Úvod	7
Charakteristika školy	7
Školní metodik prevence	8
Školní poradenské pracoviště	9
Cíle minimálního preventivního programu	10
Cílové skupiny	11
Realizace cílů minimálního preventivního programu	11
Témata prevence vycházející z ŠVP	13
Další aktivity školy související s prevencí	16
3. část Evaluace	17
Hodnocení práce metodika prevence a minimálního preventivního programu za školní rok 2015/2016	17
Hodnocení práce metodika prevence a minimálního preventivního programu za školní rok 2016/2017	18
Citace	20
Použitá literatura	20
4. část Seznam příloh	21
Kontakty na subjekty činné v prevenci rizikového chování	
Krizové plány	
Seznam zkratk	
Kritéria pro udělování výchovných opatření	

1. Pojem prevence a primární prevence u žáků

Prevence (z lat. praevenire, předcházet) znamená soustavu opatření, která mají předcházet nějakému nežádoucímu jevu, například nemocem, drogovým závislostem, zločinům, nehodám, neúspěchu ve škole, sociálními konfliktům, násilí a podobně.^[1] (Pražské centrum primární prevence, 2010)

Základním principem strategie prevence rizikového chování u dětí a mládeže ve školství je výchova žáků ke zdravému životnímu stylu, k osvojení pozitivního sociálního chování a zachování integrity osobnosti. **Cílem primární prevence je zabránit výskytu rizikového chování, nebo co nejvíce omezit škody působené jeho výskytem mezi žáky.**^[1]

Základní pojmy prevence.^[1]

Nespecifická primární prevence: veškeré aktivity podporující **zdravý životní styl a osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času**, například zájmové, sportovní a volnočasové aktivity a jiné programy, které vedou k dodržování určitých společenských pravidel, zdravého rozvoje osobnosti, k odpovědnosti za sebe a své jednání.

Specifická primární prevence: aktivity a programy, které jsou zaměřeny **specificky na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování žáků.**

Jedná se o:

- a) **všeobecnou prevenci**, která je zaměřena na širší populaci, aniž by byl dříve zjišťován rozsah problému nebo rizika
- b) **selektivní prevenci**, která je zaměřena na žáky, u nichž lze předpokládat zvýšenou hrozbu rizikového chování,
- c) **indikovanou prevenci**, která je zaměřena na jednotlivce a skupiny, u nichž byl zaznamenán vyšší výskyt rizikových faktorů v oblasti chování, problematických vztahů v rodině, ve škole nebo s vrstevníky.^[1]

Školní preventivní strategie^[2]

Školní preventivní program je dlouhodobým preventivním programem pro školy a školská zařízení. Je součástí **školního vzdělávacího programu**. Jasně definuje dlouhodobé

a krátkodobé **cíle**, které jsou naplánované tak, aby mohly být řádně uskutečňovány. Program se přizpůsobuje kulturním, sociálním či politickým okolnostem i struktuře školy či specifické populaci jak v rámci školy, tak v jejím okolí, respektuje rozdíly ve školním prostředí. Dále oddaluje, brání nebo snižuje výskyt rizikového chování. Zvyšuje schopnost žáků a studentů činit informovaná a zodpovědná rozhodnutí. Má dlouhotrvající výsledky. Pojmenovává problémy z oblasti rizikového chování a případné další závislosti, včetně anabolik, dopingu, násilí a násilného chování, intolerance a antisemitismu. Pomáhá zejména těm jedincům, kteří pocházejí z nejvíce ohrožených skupin (minoritám, cizincům, pacientům či dětem) při ochraně jejich lidských práv. Podporuje zdravý životní styl, tj. harmonickou rovnováhu tělesných a duševních funkcí s pocitem spokojenosti, chuti do života, tělesného i duševního blaha (výchova ke zdraví, osobní a duševní hygiena, výživa a pohybové aktivity). Poskytuje podněty ke zpracování Minimálního preventivního programu^[2] (Slavíková)

Minimální preventivní program (MPP) je základní nástroj prevence v resortu školství, mládeže a tělovýchovy, který je komplexním systémovým prvkem v realizaci preventivních aktivit ve školách, školských zařízeních pro výchovu mimo vyučování a školských zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy a preventivní výchovné péče. Jedná se o konkrétní dokument školy, jehož **cílem je vytvořit pozitivní sociální klima**, tj. prostředí vzájemné komunikace mezi žáky a učiteli, nabídnout dětem seberealizaci ve volnočasových aktivitách, podnítit jejich zájem o práci školy. Důležité je formování postojů a vytváření pozitivního sociálního prostředí a vazeb. Posilování komunikačních dovedností, schopností vytvářet přátelské vazby, asertivních dovedností, zlepšení sebeovládání, učení se nenásilnému zvládnání konfliktů, zvládnání úzkosti a stresu.

Minimální preventivní program (MPP) je založen na podpoře vlastní aktivity žáků, pestrosti forem preventivní práce s žáky, zapojení celého pedagogického sboru školy a na spolupráci se zákonnými zástupci žáků školy. MPP je zpracován na jeden školní rok, školním metodikem prevence. Podléhá kontrole České školní inspekce, je průběžně vyhodnocován a písemné vyhodnocení účinnosti jeho realizace za školní rok je součástí výroční zprávy o činnosti školy. Na realizaci MPP se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci školy. Koordinace tvorby a kontrola realizace patří ke standardním činnostem školního metodika prevence. Při tvorbě a vyhodnocování MPP školní metodik prevence spolupracuje dle potřeby s metodikem prevence PPP. K zahájení nebo rozvinutí prioritních preventivních projektů realizovaných jako součást MPP nebo k zabezpečení MPP může škola využít dotačního řízení v rámci „Programů na podporu aktivit v oblasti prevence sociálně

patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti resortu MŠMT na daný rok“^[3] (Skácelová, 2010)

Evaluace MPP

Evaluace je nezbytnou součástí Minimálního preventivního programu. Není to pouze nástroj hodnocení vykonané práce, ale především by měl sloužit jako jedno ze **základních východisek pro plánování** primárně preventivních aktivit pro příští školní rok. ^[4] *Portál prevence rizikového chování* [online].

Evaluace obsahuje dvě oblasti, na které se musí zpracovatelé zaměřit.

První část hodnocení je zaměřena na **kvalitativní** složku realizovaných programů primární prevence. Zásadní je zhodnocení, zda bylo dosaženo stanovených cílů a to na základě ukazatelů, tak jak byli definovány v kapitole Stanovení cílů MPP. Na základě tohoto posouzení se zpracovatelé musí rozhodnout, zda v daném programu budou pokračovat i v následujícím roce. To souvisí jednak s tím, jak byl program v uplynulém roce úspěšný, ale také s tím, jaké jsou potřeby pro roky následující a zda daný program koresponduje s cíli pro další rok, popřípadě s další preventivní strategií školy. ^[4] *Portál prevence rizikového chování* [online].

Druhá část hodnocení je zaměřena **kvantitativně**. Udává nám počty aktivit, které byly pro jednotlivé cílové skupiny ve škole realizovány a také množství jedinců, kteří těmito aktivitami v rámci jednotlivých cílových skupin prošli. Za evaluaci musí být zodpovědná konkrétní skupina osob. Tato skupina (nebo její zástupci) by měli být členy preventivního týmu školy, který se podílí na přípravě dokumentu MPP. Evaluace by se měla zaměřit opět na **všechny cílové skupiny** (žáky/rodiče/pedagogy), nikoli pouze na skupinu žáků. I ostatní skupiny totiž poskytují zásadní informace pro přípravu MPP v dalších letech.

Vlastní průběh evaluace lze shrnout do následujících bodů:

- získáváme informace pro včasné odhalování rizik (monitoring)
- volíme způsob uplatňování preventivních intervencí (plánování a vlastní realizace MPP)
- hodnotíme jejich účinnost (vlastní evaluace s využitím monitorovacích modulů, případně dalších evaluačních nástrojů) a tím si ověřujeme předpokládané hypotézy (ty by měly odrážet námi definované cíle)

Hodnocení by mělo probíhat prostřednictvím *třídních učitelů s podporou vedení školy* v rámci spoluúčasti všech pedagogických a nepedagogických pracovníků dané školy či školského zařízení (*školní metodik prevence, výchovný poradce, školní psycholog, PPP* a jiné specializované zařízení). ^[4] *Portál prevence rizikového chování* [online].

Legislativa vztahující se k MPP

Přehled platných předpisů pro oblast prevence rizikového chování

Přehled základní legislativy:

STRATEGIE

- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013-2018 [http://prevence – info.cz/](http://prevence-info.cz/)
- Národní strategie protidrogové politiky na období 2010 až 2018
http://wtd.vlada.cz/urad/urad_postaveni.htm
- Strategie prevence kriminality na léta 2016 - 2020
<http://www.mvcr.cz/prevence/system/vlada/2004/index.html>

METODICKÉ POKYNY:

- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve škole a školských zařízeních MŠMT ČR č. j.: 21 291/2010-28 od. 1. 11. 2010 (přílohy upravované 1. 1. 2012) 13 příloh, 2015 – doplněné o další rizikové chování – 7 příloh
- Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení (Čj.: 21149/2016.)
- Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané (Čj.: 25 884/2003-24)
- Metodický pokyn MŠMT ČR k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance (Čj.: 14 423/99-22)
- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví (Čj.: 10 194/2002-14)
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT (Čj.: 37 014/2005-25)
- Metodické doporučení pro práci s Individuálním výchovným programem (IVÝP) v rámci řešení rizikového chování žáků čj. MSMT – 43301/2013 platnost/12/2013/

VYHLÁŠKY:

- Vyhláška 256/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 48/2005 Sb. – o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky ve znění vyhlášky č. 454/2006 Sb.
- Novelizace navazujících právních předpisů (Vyhláška č. 72/2005 Sb.) o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních – Vyhláška 197/2016 Sb., s účinností od 1. 9. 2016
- Vyhláška č. 73/2005 Sb.,- nahrazuje vyhláška č. 27/2016 Sb. – o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných – s účinností od 1. 9. 2016 - cílem je vytváření rovných podmínek a příležitostí ve vzdělávání
- Vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky.
- Vyhláška č. 458/2005 Sb., kterou se upravují podrobnosti o organizaci výchovně vzdělávací péče ve střediscích výchovné péče.
- Vyhláška č. 438/2006 Sb., kterou se upravují podrobnosti výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy ve školských zařízeních

ZÁKONY:

- Novela zákona 359/1999 Sb., o sociální právní ochraně dětí, provedená zákonem č. 401/2012 Sb.- o provedení některých ustanovení zákona o sociálně – právní ochraně dětí
- Zákon 89/2012/ Sb. Občanský zákoník – „zákon o rodině“
- Novela zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních, z roku 2012 (č.333/2012) Sb.
- Zákon č. 106/2011, kterým se mění zákon č.167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, v platném znění
- Zákon č. 167/1998 Sb. – o návykových látkách
- Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů
- Zákon č. 135/2006 Sb., na ochranu před domácím násilím (účinnost od 1. ledna 2007)
- Zákon č. 218/2003 Sb., O odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a soudnictví ve věcech mládeže (zákon o soudnictví ve věcech mládeže)

- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákon
- Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)
- Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích
- Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky
- Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii
- Zákon č. 257/2000 Sb., o probační a mediační službě
- Zákon 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích
- Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

Minimální preventivní program ZŠ Dambořice

Bezpečná škola 2017/2018

Realizátor:
ZŠ Dambořice, Farní 466

Zpracovala: Mgr. Eva Fajtová
Odpovědný pracovník: Mgr. Drahomíra Beková, ředitelka školy

Úvod

Minimální preventivní program (MPP) „Bezpečná škola“ je dokument školy, který se zaměřuje na výchovu žáků ke zdravému stylu života, zaměřuje se také na osobnostní a sociální rozvoj žáka. Cílem je především předcházet rizikovému chování. Dále informovat žáky, pedagogy, rodiče i ostatní veřejnost s problematikou rizikového chování, zkvalitňovat klima a prostředí školy, zapojit ostatní učitele školy do MPP, spolupracovat s rodiči a veřejností, nabídnout žákům se zúčastnit různých zájmových i mimoškolních aktivit, vést žáky k tomu, aby si dokázali vytvořit kvalitní hodnotový žebříček.

MPP vychází z platných metodických pokynů, vyhlášek a zákonů. Dále se řídí závaznými dokumenty školy, a to školním řádem a vzdělávacím programem „Máš na to!“.

Charakteristika školy

Základní škola v Dambořicích je vesnická škola s více jak stoletou tradicí. Zřizovatelem školy je obec Dambořice. Je to plně organizovaná instituce a s kapacitou 250 žáků, jejíž hlavní činností je poskytování základního vzdělání dětem, obvykle ve věku od šesti do patnácti let. Dalšími součástmi školy jsou školní družina a školní kuchyň s jídelnou. Škola je umístěna nedaleko centra obce. Výuka probíhá v 9 kmenových třídách a dále v

odborných učebnách: počítačové učebně, laboratoři fyziky a chemie, učebně výtvarné výchovy, keramické dílně, dílně na pracovní činnosti, počítačové učebně, cvičné školní kuchyni a multimediální učebně s interaktivní tabulí. Pro samostatné studium je žákům k dispozici knihovna s přístupem na internet a multifunkčním zařízením pro zpracování úkolů. Součástí školy je rovněž prostorná tělocvična s moderním vybavením pro kolektivní sporty a gymnastiku. Vedle školy je sportovní areál, který též využívají žáci školy, v zimě je přestaven na umělé kluziště. Před budovou školy je geopark se zahrádkou, jezírkem a venkovní otevřenou učebnou. Dále je možnost využít školního dvora a zrekonstruovaný domek, sloužící pro školní družinu. Škola má bezbariérový přístup a disponuje schodištní plošinou pro tělesně handicapované osoby a výtahem.

Ve školním roce 2017/2018 pracuje celkem 14 učitelů a tři asistentky pedagoga. Žákům je nabídnuta také ranní a odpolední školní družina. Na obou stupních školy mohou žáci v ranních nebo odpoledních hodinách navštěvovat zájmové kroužky vedené pedagogy této školy.

Školní metodik prevence

Školní metodik: **Mgr. Eva Fajtová**

Kontakty: eva.fajtova@zsdamborice.cz,

Konzultační hodiny: úterý: 9:05 -10:00

pondělí: 7:30-8:00

Konzultace je také možná i po emailové nebo telefonické domluvě v jiných termínech.

Školní metodik prevence je ve své funkci od září 2015.

Nový školní metodik prevence, z důvodu odchodu **Evy Fajtové** na mateřskou dovolenou, bude během školního roku paní **Mgr. Hana Hanáková**.

Kontakty: hana.hanakova@zsdamborice.cz

Konzultační hodiny dle domluvy.

Náplň práce školního metodika prevence

- tvorba a realizace minimálního preventivního programu - sledování rizik vzniku a projevů rizikových jevů a jejich řešení
- realizace a koordinace aktivit zaměřených na prevenci záškoláctví, závislostí, agresivity a dalších rizikových jevů
- monitorování rizikového chování

- poskytování přímé pomoci žákům a jejich rodičům s rizikem či projevy sociálně patologických jevů
- koordinace spolupráce školy s Policií ČR, krizovými centry, kurátory a dalšími odborníky
- spolupráce při zajišťování besed a přednášek a aktivit pro třídní kolektivy
- poskytování informačních a metodických materiálů
- aktivní spolupráce s rodinou v případě krizové intervence

Školní poradenské pracoviště

Školské poradenské pracoviště zajišťuje specializované pedagogické činnosti na základě vyhlášky č. 72/ 2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních. Poskytuje služby žákům, jejich rodičům a pedagogům. Jedná se zejména o:

- kariérové poradenství
- koordinaci aktivit souvisejících s volbou vzdělávací a profesní dráhy žáků
- odbornou pomoc při integraci a vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
- průběžné monitorování zájmu žáků o budoucí studium a profesi se zvláštním zřetelem k žákům nerozhodnutým, k žákům se zdravotními a sociálními problémy, k žákům nadaným
- prevenci rizikových jevů
- včasnou intervenci v případě řešení výchovných problémů
- pomoc při realizaci rovných příležitostí žáků, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
- pomoc při budování příznivého klimatu školy
- metodickou podporu učitelů při aplikaci speciálně pedagogických poznatků a dovedností do činnosti školy
- poradenskou činnost pro zákonné zástupce

Školní poradenské pracoviště funguje od září 2016. Jeho členy jsou:

Mgr. Jiřina Poláčková, výchovný a kariérový poradce

jirina.polackova@zsdamborice.cz

Mgr. Eva Fajtová, metodik prevence,

eva.fajtova@zsdamborice.cz

Mgr. Zuzana Měsíčková, speciální pedagog

zuzana.mesickova@zsdamborice.cz

Mgr. Hana Hanáková, metodik prevence

hana.hanakova@zsdamborice.cz

Posuzování a diagnostiku školní zralosti, speciálních vzdělávacích potřeb žáků a mimořádného nadání provádí: **PPP v Kyjově Mgr. Světlana Pelclová**

Cíle minimální preventivního programu

Cíle rozdělujeme na dlouhodobé a krátkodobé. Dlouhodobé vychází ze strategie školy a zajišťují je všichni pedagogičtí pracovníci a vedení školy. Krátkodobé cíle vychází ze zmapované situace ve škole a plní je především školní metodik prevence ve spolupráci se všemi pracovníky školy.

Dlouhodobé cíle

- **Cílem prevence je předcházet projevům rizikového chování, v případě jejich zjištění ve spolupráci s rodiči i dalšími institucemi zamezit jejich dalšímu šíření.**

Dosáhneme ho díky:

- a) Zajištění odborného a průběžného vzdělávání ŠMP, výchovných poradců a ostatních pedagogických i nepedagogických pracovníků (dle pokynů MŠMT).
- b) Spolupráci s odbornými organizacemi zajišťujícími systematickou prevenci na školách (práce s třídními kolektivy, besedy, exkurze).
- c) Vytvoření a rozšiřování nabídky mimoškolních volnočasových aktivit.
- d) Usilování o dobré vztahy mezi rodinou a školou.
- e) Zajištění pravidelné schůzky s rodiči
- f) Nabídnutí rodičům možnost vzdělávání a didaktické materiály, poradenskou činnost.
- g) Zapojení rodičů do aktivit školy.

Krátkodobé cíle na školní rok 2017/2018

- 1) Průběžně mapovat atmosféru ve třídách a redukovat nevhodné chování mezi žáky.** Zajišťují všichni učitelé, TU sepíše zprávu za každé čtvrtletí.
- 2) Důsledně dodržovat dozory na rizikových místech školy a tak předcházet nevhodnému chování ze strany žáků.** Zajišťují všichni pedagogičtí pracovníci.
- 3) Uskutečňovat preventivní programy ve spolupráci s jinými organizacemi zaměřené na prevenci rizikového chování.** Zajišťuje MP ve spolupráci s TU a vedením školy
- 4) Monitorovat situaci v šesté třídě, spolupracovat s vyučujícími a řešit projevy šikany mezi žáky.** Zajišťuje MP, TU a ostatní pracovníci školy.

5) Informovat žáky o problematice rizikového hráčství a možnostech trávení volného času. Zajišťuje MP, učitelé Vko, VkZ, Proj

Cíle se mohou dle potřeby a situace, vycházející z klimatu školy, měnit a postupně doplňovat.

Cílové skupiny

Cílovými skupinami jsou **všichni žáci základní školy**. Škola je otevřená žákům se **zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním, sociálním znevýhodněním i žákům talentovaným**.

Realizace cílů minimálního preventivního programu

Do realizace MPP jsou zapojeni všichni žáci, pedagogičtí pracovníci, rodiče žáků, lékaři a další odborníci, kteří svou činností regulují a ovlivňují postoje žáků v oblasti prevence.

a) Školní metodik prevence

- Podílí se na přípravě minimálního preventivního programu a jeho realizaci.
- Spolupracuje s třídními učiteli, s výchovným poradcem a ostatními pedagogy. Pro zlepšení komunikace zavedl ŠMP písemné čtvrtletní hlášení o situaci ve třídě. Každý měsíc se zabýváme problémy ohledně chování žáků na metodickém sdružení. Spolupracuje s učiteli 1. stupně.
- ŠMP informuje učitele i vedení školy ohledně preventivních akcí, novinkách a o zajímavých tématech prostřednictvím školní emailové adresy.
- Dále ŠMP spolupracuje s pedagogicko-psychologickou poradnou a dalšími odborníky, institucemi a organizacemi např: Oskrok Kyjov, PPP Hodonín a oblastním metodikem prevence.
- Zajišťuje preventivní programy na témata vycházející ze zmapované situace ve škole. Zaměřuje se především na programy, které jsou vhodné a vychází z potřeb třídních učitelů nebo žáků, aby vedly k prevenci rizikového chování.
- Je k dispozici žákům, učitelům i rodičům v případě, že potřebují poradit s určitým problémem. Žáci, rodiče i učitelé mohou využít konzultační hodiny, nebo dle potřeby či situace lze využít i jiný termín.
- Řeší ve spolupráci s vedením školy, výchovným poradcem a třídními učiteli rizikové situace. Účastní se výchovných komisí, píše ve spolupráci s výchovným poradcem zprávy.
- Vede si složku s materiály k prevenci.
- Účastní se školení a schůzek metodiků prevence. Informuje se o novinkách, odebírá časopis Prevence.
- Zajišťuje informovanost žáků, učitelů a rodičů v oblasti prevence – vytváří a aktualizuje nástěnku prevence.
- Plní cíle MPP.

b) pedagogičtí pracovníci

- Všichni pedagogičtí pracovníci jsou informováni o obsahu MPP, všech jeho součástí (školní řád, krizové plány, metodické pokyny) a o způsobu výměny informací mezi ŠMP a jimi. Zajistí metodik prevence na pedagogické radě.
- Všichni třídní učitelé vždy ke každému čtvrtletí sepiší, jaká je jejich situace ve třídě, jaké kázeňské problémy řešili.
- Pokud se učitelé setkají s rizikovým chováním, které neumí sami řešit, co nejdříve informují ŠMP
- Všichni ostatní učitelé se seznámí se zařazením témat týkajících se prevence do ŠVP a plánů jednotlivých vyučovacích předmětů. Zajistí a kontroluje vedení školy.
- ŠMP i ostatní pedagogičtí pracovníci budou v rámci možností využívat nabídek na další vzdělávání v souvislosti s problematikou prevence rizikových projevů chování.
- Učitelé dodržují důsledně pedagogický dozor.

c) žáci

- Žáci jsou informováni o bezpečném chování ve škole, zvláště pak na rizikových místech školy. Na všech místech je zajištěn pedagogický dozor.
- Žáci budou v rámci výuky určitých předmětů seznámeni s jednotlivými rizikovými projevy chování a způsoby, jak je řešit.
- Žáci se v jednotlivých ročnících zúčastní preventivních programů, které budou uskutečňovány ve spolupráci se specializovanými pracovišti a organizacemi.
- Žáci se účastní dotazníkových šetření, na základě kterých ŠMP vyhodnotí, kterým rizikovým projevům chování jsou na škole v daných ročnících žáci nejvíce vystaveni.
- Žáci se účastní anket, na základě kterých ŠMP vyhodnotí, které preventivní programy jsou pro žáky přínosné, jaká témata jsou nejžádanější, jaká je informovanost žáků v problematice sociálně rizikových jevů.
- Žákům bude nabídnuta účast na doplňkových akcích, volnočasových a mimoškolních aktivitách v rámci nespecifické primární prevence.

d) rodiče

- Rodiče se seznámí s obsahem MPP, se školním řádem, dodatkem ke školnímu řádu, preventivní strategií školy a veškerými dokumenty týkající se prevence na webových stránkách školy.
- Na stránkách školy bude rodičům nabídnuto poskytnutí adresáře poskytovatelů služeb s ohledem na problematiku zvládnutí sociálně nežádoucího chování u dětí.

Témata prevence vycházející z ŠVP

Programy práce s jednotlivými tématy sociálně rizikových jevů patří do kurikula výchovy ke zdravému způsobu života na školách a ve školských zařízeních. Jsou zařazeny do různých částí osnov a učebních plánů, jejich uplatnění je možné v jakémkoliv předmětu. Témata specifické i nespecifické primární prevence jsou rozpracována a začleněna do školního vzdělávacího plánu (ŠVP) **Máš na to**.

1. třída

<u>Člověk a jeho svět:</u>	Rodina a chování lidí, soužití Péče o zdraví, Zdravá výživa
<u>Tělesná výchova:</u>	Hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech Zásady jednání a chování
<u>Projektování:</u>	Poznávání lidí ve skupině, třídě, Fungování a vliv médií ve společnosti

2. třída

<u>Člověk a jeho svět:</u>	Rodina, Soužití lidí a chování lidí, Péče o zdraví, Zdravá výživa, Osobní bezpečí
<u>Tělesná výchova:</u>	Hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech Zásady jednání a chování, Význam pohybu pro zdraví
<u>Projektování:</u>	Sebepoznání a sebepojetí- "Já a Já, Občanská společnost a škola, Pravidla a řády v mém životě, Lidské vztahy

3. třída

<u>Člověk a jeho svět:</u>	Rodina, Soužití a chování lidí, Péče o zdraví, Zdravá výživa, Osobní bezpečí
<u>Tělesná výchova:</u>	Hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech, Zásady jednání a chování, Význam pohybu pro zdraví
<u>Projektování:</u>	Seberegulace a sebeorganizace - plán, vůle. Sebekontrola, skutky a emoce Občan, občanská společnost a stát, Práva a povinnosti, Já a odpovědnost Etnický původ- společné znaky a odlišnosti, postavení, projevy nesnášenlivosti
<u>Dramatická výchova</u>	Sociálně komunikační dovednosti

4. třída

<u>Člověk a jeho svět:</u>	Rodina, Soužití lidí Chování lidí, Právo a spravedlnost, Osobní bezpečí
<u>Tělesná výchova:</u>	Hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech, Zásady jednání a chování, Význam pohybu pro zdraví Příprava organismu před sportovní aktivitou, Dopravní výchova a jízda na dopravních prostředcích
<u>Projektování:</u>	Formy participace občanů v politickém životě Moje obec, samospráva Fungování a vliv médií ve společnosti-
<u>Dramatická výchova</u>	Sociálně komunikační dovednosti

5. třída

<u>Člověk a jeho svět:</u>	Rodina, Soužití lidí, Chování lidí, Právo a spravedlnost, Osobní bezpečí, Partnerství, rodičovství, Základy sexuální výchovy, Péče o zdraví, Osobní bezpečí
<u>Tělesná výchova:</u>	Hygien a bezpečnost při pohybových činnostech, Zásady jednání a chování, Význam pohybu pro zdraví, Příprava organismu před sportovní aktivitou, Dopravní výchova a jízda na dopravních prostředcích
<u>Projektování:</u>	Psychohygiena- organizace času, způsoby relaxace, sociální dovednosti, Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality- média a skutečnost, Vztah člověka k životnímu prostředí
<u>Dramatická výchova</u>	Sociálně komunikační dovednosti
<u>Člověk a svět práce</u>	Hygiena a bezpečnost práce, Rostliny jedovaté, Rostliny jako drogy, Alergie
<u>Informační a komunikační technologie:</u>	Zásady bezpečnosti práce a prevence zdravotních rizik spojených s dlouhodobým využíváním výpočetní techniky

6. třída

<u>Výchova k občanství</u>	Funkce a vývoj rodiny, Vztahy v rodině Práva a povinnosti žáků, Organizace přípravy do školy, Místo, kde žijeme
<u>Tělesná výchova:</u>	Hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech, Zásady jednání a chování, Význam pohybu pro zdraví,

	Sociálně komunikační dovednosti
<u>Projektování:</u>	Komunikace - monolog, dialog, Naslouchání, verbální a nonverbální komunikace, Asertivita
<u>Dramatická výchova</u>	Komunikace v běžných životních situacích a v herních situacích
<u>Člověk a svět práce</u>	Hygiena a bezpečnost práce, Rostliny jedovaté, Rostliny jako drogy, alergie

7. třída

<u>Výchova k občanství</u>	Vliv rodiny, Sociální skupiny, Komunikace, Média, Mezilidské vztahy Druhy chování ve skupině, Náročné životní situace Práva dětí lidská důstojnost, Konflikt, Šikana, Potřeby člověka
<u>Tělesná výchova:</u>	Hygien a bezpečnost při pohybových činnostech, Zásady jednání a chování, Význam pohybu pro zdraví
<u>Projektování:</u>	Mezilidské vztahy- empatie, respekt, pomoc, Lidská práva, Občan, občanská společnost a stát - práva a povinnosti občana, Spravedlnost, Spolupráce, Zdroje konfliktů, Fungování a vliv médií ve společnosti- role médií
<u>Výchova ke zdraví</u>	Funkce rodiny, partnerský život, manželství, Ochrana před přenosnými i nepřenositelnými chorobami Osobní a duševní hygiena
<u>Člověk a svět práce</u>	Hygiena a bezpečnost práce, Rostliny jedovaté, rostliny jako drogy a jejich zneužívání, ochrana, Údržba, bezpečnost a ekonomika provozu, nebezpečí úrazu elektrickým proudem

8. třída

<u>Výchova k občanství</u>	Sebepojetí, sebepoznání, Rozdílné typy osobností, Ochrana obyvatel za mimořádných situací, Lidská práva
<u>Tělesná výchova:</u>	Hygien a bezpečnost při pohybových činnostech Zásady jednání a chování, Význam pohybu pro zdraví
<u>Projektování:</u>	Řešení problémů a rozhodovací dovednosti Různé typy problémů a sociálních vztahů, Seberegulace,
<u>Výchova ke zdraví</u>	Péče o zdraví, drogy a drogová závislost, Legislativa, Prevence nebezpečné situace, Agresivita, Násilí, Šikana, Neúspěch, Sexuální výchova, Rizikové chování a ochrana před nákazou,

	Odborná pomoc, Nevhodné chování v oblasti sexuality, Sexuální zneužití, Sexualita z hlediska odlišné kultury a víry, Sexualita a zákon
<u>Zeměpis</u>	Ochrana člověka při ohrožení zdraví a života
<u>Chemie:</u>	Léčiva a návykové látky, mimořádné události
<u>Výtvarná výchova</u>	Barevné vyjádření fyzického pocitu nebo psychického stavu, převádění pocitů těla na obrazové znaky s hledáním vzájemných souvislostí

9. třída

<u>Výchova k občanství</u>	Trestní zodpovědnost, Základní práva a povinnosti manželů, Právní odpovědnost rodičů Zásady slušného chování Ochrana obyvatel v případě ohrožení
<u>Tělesná výchova:</u>	Hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech Zásady jednání a chování, Význam pohybu pro zdraví
<u>Projektování:</u>	Hodnoty, postoje, praktická etika Princip sociálního smíru a solidarity, nekonfliktní život společnosti,
<u>Výchova ke zdraví</u>	Péče o zdraví, drogy a drogová závislost, Legislativa, Prevence nebezpečné situace, Agresivita, Násilí, Šikana, Neúspěch, Sexuální výchova, Rizikové chování a ochrana před nákazou, Odborná pomoc, Intimní hygiena, Co je to láska, Nevhodné chování v oblasti sexuality, Sexuální zneužití, Sexualita z hlediska odlišné kultury a víry, Sexualita a zákon, Nemoci přenosné pohlavním stykem, HIV/AIDS
<u>Zeměpis</u>	Globální problémy současného světa, ochrana člověka při ohrožení zdraví a života
<u>Chemie:</u>	Léčiva a návykové látky, mimořádné události

Další aktivity školy související s prevencí

Jedná se o preventivní aktivity jednorázového charakteru. Jsou realizovány z interních personálních zdrojů školy, případně se jedná o programy nabízené vnějšími organizacemi (neziskové či státní), které se zabývají primární prevencí rizikového chování (RCH). Aktivity přispívají plnit cíle MPP.

Aktivity budou postupně plánovány, realizovány a doplňovány.

Evaluace

Hodnocení práce metodika prevence a minimálního preventivního programu za školní rok 2015/2016

Ve školním roce 2015/2016 byl MPP (minimální preventivní program) plněn nepřímou i přímou formou ve výuce, dále metodik prevence zařazoval témata z oblasti prevence do předmětu projektování. Plněn byl i formou přednášek, divadelních představení, formou individuálních pohovorů, exkurzí či zájmových kroužků nebo činností školní družiny.

Cílem prevence bylo předcházet projevům rizikového chování, v případě jejich zjištění ve spolupráci s rodiči i dalšími institucemi zamezit jejich dalšímu šíření. V tomto školním roce jsme se zaměřili se na narůstající problematiku vzájemných vztahů mezi žáky, týkající se nevhodného chování. Z tohoto důvodu se konalo celkem šest preventivních programů, mapující vztahy ve třídě, vztahy mezi lidmi a správnou komunikaci. Programy byly zajištěny certifikovanou agenturou Oskrok Kyjov.

Letos se metodik prevence zaměřil také na zvýšení informovanosti o nebezpečí při používání sociálních sítí, o hlavních zásadách bezpečného internetu, o kyberšikaně, o závislostech a o ochraně lidských práv a práv na internetu. Velmi zajímavým tématem byla rizika používání sociální sítě Facebook a i projekt Web Rangers, realizovaný v rámci předmětu informatika. Žákyně, zapojené v tomto projektu, se zúčastnily slavnostního vyhlášení a oslavy letošního ročníku programu Web Rangers společnosti Google v Praze.

Velmi přínosné bylo také divadelní představení s drogovou problematikou na motivy knihy Radka Johna Memento. Představení, sehráno pouze jedním hercem, udělalo na žáky velký dojem a dokázali výborně hru interpretovat a o drogové závislosti diskutovat.

V rámci zdravého životního stylu byly realizovány projekty i beseda. (Den Země, beseda o zdravém jídle, Extra třída). Dále se žáci dozvěděli nové informace týkající se ochrany člověka za mimořádných situací, mohli si vyzkoušet, jak se zachovat v případě živelných pohrom, požáru, evakuaci, běžného prázdninového zranění či v případě úrazu na kole. Žáci školy se zúčastnili množství sportovních akcí, a to školních, meziškolních i

celostátních. Například Olympijský víceboj, Olympijský běh, fotbalové i florbalové turnaje nebo lyžařský výcvikový kurz.

Přínosem byl pro vybrané žáky i jazykově-vzdělávací pětidenní pobyt v Německu, kdy měli možnost komunikovat druhým cizím jazykem, navštěvovat jazykovou školu a seznámit se s historií a kulturou města Mnichova, Regensburgu a Salzburgu. Projekt byl realizován díky evropským dotacím Výzvy 56.

MPP se prolíná řadou předmětů, jako jsou Časp, Čajs, Vko, Proj, Vkz, VV, TV, a také v zájmových kroužcích (florbal, keramický, konverzace Aj, Nj, aerobic, hra na nástroj a jiné) a také je realizován ve školní družině.

Žáci mají možnost konzultovat své dotazy, nejen ve výuce související s tématem prevence, ale i v konzultačních hodinách s metodikem prevence a výchovným poradcem.

Důležitou součástí pro prohlubování vzájemných vztahů jsou také společné výlety, exkurze a akce pořádané školou, jejichž výčet je uveden v seznamu akcí.

Hodnocení práce metodika prevence a minimálního preventivního programu za školní rok 2016/2017

Ve školním roce 2016/2017 bylo cílem primární prevence zabránit výskytu rizikového chování mezi žáky. Prevence byla plněna aktivitami specifické i nespecifické primární prevence. Témata specifické primární prevence byla zařazována do výuky dle ŠVP a také formou spolupráce s PPP v Hodoníně a certifikovanou agenturou Oskrok Kyjov.

V letošním roce se nejvíce řešily problémy týkající se špatných vztahů mezi žáky v páté třídě. Pro zlepšení dlouhodobě narušených vztahů byl zvolen intervenční program pro celou třídu se specialistou z PPP Hodonín, dále neustálý monitoring třídy, nastavení pravidel a jejich důsledné dodržování. Intervence ve třídě probíhala od listopadu do února. Specialistka zmapovala předchozí a současný stav ve třídě, vyhodnotila danou problematiku a pracovala s třídním kolektivem ve spolupráci s třídní učitelkou a metodičkou prevence. Závěrečná zpráva je uložena u ředitelky školy a metodika prevence. Situace ve třídě se částečně zlepšila.

Další realizace specifické primární prevence byla formou aktivit a preventivních programů agentury Oskrok z Kyjova, hrazené z rozpočtu města Kyjova. Programy byly realizovány ve všech třídách, kromě 5. třídy. Témata byla vybrána metodikem prevence ve spolupráci s třídními učiteli a vychovatelkami, aby odpovídala specifikům konkrétní třídy. Zaměřili jsme se na vyšším stupni na problematiku závislosti na PC hrách, mobilu a gamblerství. Na prvním stupni spíše na vzájemné vztahy mezi dětmi a na pravidla slušného chování. Programy se uskutečnily ve druhé polovině školního roku.

březen

Preventivní program - Hra na hraně, část 1. - 7. třída

Preventivní program - Můj kamarád - 1. třída, 2. třída

duben

Preventivní program - Hra na hraně, část 2. - 7. třída

Preventivní program - Hra na hraně, část 1. - 8. třída

Preventivní program - Hra na hraně, část 2. - 8. třída

Preventivní program - Závislosti – 6. třída

Preventivní program - Létající koberec - vztahy, odlišnosti - 3. třída, 4. třída

květen

Preventivní program - Na cestě - vstup do nového kolektivu na střední škole - 9. třída

Preventivní program - Košík plný rozumu – zdravý životní styl - družina 1. oddělení

Preventivní program - Můžu tohle dělat - slušné chování - družina 2. oddělení

V letošním roce metodička prevence dokončila specializační studium Prevence sociálně patologických jevů (dvouletý program), dále aktualizovala kontakty na subjekty činné v prevenci rizikového chování a vypracovala bezpečnostní a krizové plány školy, které jsou k dispozici všem pedagogickým pracovníkům.

Metodik prevence oceňuje také spolupráci především školní družiny a některých třídních učitelů, kteří se podílí na plnění minimálního preventivního programu a řeší aktivně problémy rizikového chování.

Citace

[1] MIOVSKÝ, M., SKÁCELOVÁ, L., ZAPLETALOVÁ, J. NOVÁK, P *Primární prevence rizikového chování ve školství*. Praha: Sdružení SCAN, Univerzita Karlova v Praze & Togga, 2010. 253 s. ISBN 9788087258477

[2] SLAVÍKOVÁ, H. *Manuál pro tvorbu MPP školy* [Cit.28-3-2017] Dostupné z WWW: <http://pppolomouc.cz>

[3] SKÁCELOVÁ, L. *Manuál pro tvorbu MPP školy*. [Cit.18-2-2017] Dostupné z WWW: <http://poradenskecentrum.cz/mpp.php>

[4] MANUÁL PRO TVORBU MINIMÁLNÍHO PREVENTIVNÍHO PROGRAMU. *Portál prevence rizikového chování* [online]. Praha: PRAŽSKÉ CENTRUM PRIMÁRNÍ PREVENCE, 2010 [cit. 2017-02-18]. Dostupné z: <http://www.prevence-praha.cz/minimalni-preventivni-program/manual-pro-tvorbu-mpp-zakladni-pojmy?start=7>

Použitá literatura

- MIOVSKÝ, M., SKÁCELOVÁ, L., ZAPLETALOVÁ, J. NOVÁK, P *Primární prevence rizikového chování ve školství*. Praha: Sdružení SCAN, Univerzita Karlova v Praze & Togga, 2010. 253 s. ISBN 9788087258477.
- SKÁCELOVÁ, L. *Manuál pro tvorbu MPP školy*. [Cit.18-2-2017] Dostupné z WWW: <http://poradenskecentrum.cz/mpp.php>
- SLAVÍKOVÁ, H. *Manuál pro tvorbu MPP školy* [Cit.28-3-2017] Dostupné z WWW: <http://pppolomouc.cz>
- MANUÁL PRO TVORBU MINIMÁLNÍHO PREVENTIVNÍHO PROGRAMU. *Portál prevence rizikového chování* [online]. Praha: PRAŽSKÉ CENTRUM PRIMÁRNÍ PREVENCE, 2010 [cit. 2017-02-18]. Dostupné z: <http://www.prevence-praha.cz/minimalni-preventivni-program/manual-pro-tvorbu-mpp-zakladni-pojmy?start=7>
- Miovský, M. a kol. (2012). *Návrh doporučené struktury MPP prevence rizikového chování pro ZŠ*. Praha: Klinika adiktologie 1. LF KU

- Kavalír, A. (Eds.) (2009). Kyberšikana a její prevence – příručka pro učitele. Plzeň: Dragon press s.r.o.
- <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/pravni-predpisy-1>
- Školní vzdělávací program Máš na to, Základní škola Dambořice, 2012
- Výroční zpráva ZŠ Dambořice 2015/2016
- Školní řád ZŠ Dambořice

4. Seznam příloh MPP:

1. Kontakty na subjekty činné v prevenci rizikového chování
2. Podmínky zajištění ochrany zdraví dětí a jejich ochrany před soc. patologickými projevy (Krizové plány)
3. Seznam zkratk
4. Kritéria pro udělování výchovných opatření

Příloha 1

Kontakty na subjekty činné v prevenci rizikového chování

Kriminalita, právní vědomí

- Policie ČR Hodonín - Preventivně informační skupina - 974 633 207 (Mgr.Prokopová), jinak obvodní oddělení dle místa
Policie městská Kyjov 518 697 461, Hodonín 518 345 000,

Záškoláctví

- PPP Hodonín 518 606 411
- PČR 158
- OSPOD – Kyjov

Bc. Helena Valíčková, vedoucí [oddělení sociálně-právní ochrany dětí](#)

tel. 518 697 479

e-mail: h.valickova@mukyjov.cz

Margita Procházková, BA, vedoucí [oddělení sociální péče](#)

tel. 518 697 477

e-mail: m.prochazkova@mukyjov.cz

- OSPOD – Slavkov u Brna 544 121 177

Alkohol, kouření

- Mgr. Petra Nekvapilová 776610105
- P-centrum Hodonín 518 341 003
- K-centra: KC Kyjov 518 611 589, Hodonín 518 343 842

Drogy, závislosti

- K-centra: KC Kyjov 518 611 589, Hodonín 518 343 842
- OS. KROK, Kyjov 518 616 801
- P-centrum Hodonín 518 341 003
- Poradenské centrum pro drogové závislosti Brno 548 526 802
- Sdružení podané ruce Mgr. Jan Veselý, PhD. tel: 549211278, mobil: 777 916 276,
- Nízkoprahový klub POHODA Hodonín, Mgr. Jiří Barbořák, mobil: 737 234 093
- Centrum prevence drogových závislostí Hodonín

Vztahy ve třídě, šikana

Pedagogicko-psychologická poradna Hodonín

P. Jilemnického 2854/2, 695 01 Hodonín

tel.: 518 606 411, fax: 518 606 421

e-mail: poradna@ppphodonin.cz

- PČR 158
- WU-WEJ Kyjov Bc. Michaela Zelinková, tel: 518 323 794, 776 396 091, mobil: 777 128 849
email: Wu-wej@caritas.cz

AIDS/HIV, sexuální chování

- Národní linka AIDS 800 144 444, 800 144 444
- Mgr. Petra Nekvapilová 776610105
- projekt Hrou proti AIDS

Zdravý životní styl

- Mgr. Petra Nekvapilová 776610105

Mezilidské vztahy

- Poradna pro rodinu a mezilidské vztahy Hodonín 518 344 345
- Agentura pro občany Kyjov 518 324 557, 739 084 422

Telefonní linky:

- LINKA BEZPEČÍ (bezplatná, provoz nepřetržitý) 800155555
- LINKA DUVĚRY Hodonín 518 34 11 11
- DONA /obětem domácího násilí/ 251 51 13 13
- LINKA BEZPEČÍ PRO DĚTI A MLÁDEŽ 800 15 55 55
- SPONDEA Brno /násilí na dětech
Mgr. Dagmar Úlehlová, ředitelka organizace, tel: 541 213 732
- Krizové centrum pro děti a mládež: non stop 541 235 511, 608 118 088

Telefonická pomoc dětem

Sdružení Linka bezpečí - [116 111](http://116111.cz)

pomoc@linkabezpeci.cz

chat.linkabezpeci.cz

Bezpečnostní a krizový plán školy

Krizový plán školy obsahuje postupy, které přesně řeší některé krizové situace (ve spojitosti s projevy rizikového chování žáků), které ve škole mohou nastat.

Bezpečnostní a krizový plán je zpracován v souladu s metodickými pokyny MŠMT:

Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016)

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28)

Krizový plán školy - co dělat v případě výskytu rizikového chování žáků

V rámci prevence rizikového chování (šikana, návykové látky, mentální anorexie, bulimie, sebevražedné pokusy, krádeže, vandalismus.) je potřeba věnovat zvýšenou pozornost jakýmkoliv změnám v chování i prospěchu, které se u jednotlivce nebo v kolektivu vyskytnou.

Při jakékoliv změně chování nebo i podezření je vždy nutné:

- pokud se týká jednotlivce, promluvit si s ním v bezpečném a chráněném prostředí a pokusit se zjistit příčinu změny
- o zjištěných poznatcích informovat třídního učitele, příp. ředitele školy, metodika prevence, výchovného poradce
- pokud se změna týká celého kolektivu, přenechat šetření na metodikovi prevence nebo výchovném poradci, kteří jsou proškoleni v řešení rizikového chování
- třídní učitel o zjištěném stavu informuje zákonné zástupce žáků a s ohledem na situaci buď individuálně, nebo prostřednictvím mimořádné rodičovské schůzky. Zákonným zástupcům nabídne pomoc při řešení a doporučí poradenské zařízení.

Zákonným zástupcům žáků školní řád garantuje možnost získání informací o prospěchu a chování jejich dětí. Umožňuje žádat objasnění hodnocení prospěchu, chování a postupů řešení vzniklého problému. Zákonní zástupci mají možnost se obrátit na ředitele školy a žádat přešetření situace.

Třídní učitelé při podezření na zanedbání povinné péče o dítě, tělesné tresty, domácí násilí, apod. upozorní zákonné zástupce a informují o dané skutečnosti vedení školy, výchovného poradce a školního metodika prevence. Stejně postupují při obdržení této informace od jiných pedagogů, zaměstnanců školy či žáků. Pokud nedojde k pozitivní změně, hlásí situaci ředitel školy na odbor péče o dítě a na policii.

KRIZOVÝ PLÁN – ŠIKANÁ

Škola je povinná řešit šikanu ve škole a na akcích pořádaných školou, mimo školu je řešení věcí rodičů a policie.

1. **krok - Odhad závažnosti** - okamžitě informovat výchovnou komisi (vedení školy, ŠMP, VP, TU) - velmi důležité je určit, zdali vzniklý problém vyřešíme sami nebo jestli zahájit spolupráci s odborníkem

4 kritéria:

- a) způsob chování, výpovědi obětí a svědků
- b) závažnost a četnost agresivních projevů
- c) čas – jak dlouho šikanování trvá
- d) počet agresorů a obětí

Oznámení vedení školy, plán řešení a vymezení rolí – jednotný postup

2. **krok - Rozhovor s obětí a osobou, která na problém upozornila**
(ŠMP+VP+TU nebo vychovatelky ŠD)

- rozhovor s osobami, které na problém upozornily

- nereagovat obranně
- nezpochybňovat
- chránit zdroj a obsah informací
- zvýšit pozornost ve třídě, kde se problém objevil
- ověřovat informace
- po odchodu osoby, která na problém upozornila, si vše zapsat

- rozhovor s obětí

- rozhovor vést diskrétně, aby o něm ostatní nevěděli, vhodně otevřít otázku, pracovat s tichem, zrcadlit chování žáka
- nereagovat obranně
- nezpochybňovat
- ověřovat výpovědi
- neslibovat něco, co nemůžeme splnit
- vše zapsat

3. **krok - Hledání vhodných svědků**

- spolupracovat s osobami, které na problém upozornily
- důležití jsou žáci, kteří sympatizují s obětí
- rozhovor se svědky vést nejlépe mezi čtyřma očima (např. po vyučování, požádat
- odnesení pomůcek do kabinetu), aby o tom ostatní nevěděli (ochrana svědků a obětí)

4. **krok – Individuální rozhovory se svědky**

- nekonfrontovat oběti s agresorem, ani jejich zákonné zástupce
- konfrontaci svědků připustit, pouze při protichůdných informacích

5. krok – Ochrana oběti

- zpřísnit dozory (věnovat vyšší pozornost pohybu dětí na WC, ve školní jídelně, šatnách)
- po dobu šetření je možné se souhlasem vedení školy nechat obět' doma
- doporučit rodičům odborníka z PPP, příp. jiné vhodné instituce

6. krok – Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi

- popis a zmapování vzniklé situace
- utřídění informací (porovnání důkazů, znalost vztahů v kolektivu)

7. krok – Výchovná komise

- výchovná komise + rodič + odborník - (postih agresora – odkaz na Metodický pokyn
- MŠMT k prevenci a řešení šikany mezi žáky škol a školských zařízení)

Příklad postupu výchovné komise:

- úvod, přivítání
- seznámení rodičů s problémem
- postoj školy k nevhodným projevům chování – vedení školy
- vyjádření zákonných zástupců žáků
- návrh zákonných zástupců, jak zlepšit situaci svého dítěte (agresora)- spolupráce se školou
- seznámení rodičů s možnými řešeními, které navrhuje škola
- dohodnout se na časovém horizontu (z hlediska nápravy chování agresora) – TU
- zpětná kontrola – TU
- upozornit rodiče na možnost dalších přísnějších výchovných opatření v případě selhání

Zákonní zástupci žáků by měli být zváni na jednání ve škole jednotlivě, písemnou formou. Z každého jednání by měl být proveden zápis, který obsahuje (datum, předmět jednání, závěrečná ustanovení, podpisy všech zúčastněných a souhlas rodičů s navrhovaným opatřením.

8. krok – Rozhovor se zákonnými zástupci obětí (výchovná komise)

- informovat zákonné zástupce o zjištění, závěrech, případně dalších opatřeních
- časový horizont pro sledování situace-14 dní informace o situaci – rodinné a školní klima
- spolupráce (ochrana oběti)

Kontakt na instituce / konkrétní odborník zabývající se problematikou šikany:

- Pedagogicko-psychologická poradna Hodonín
P. Jilemnického 2854/2, 695 01 Hodonín
tel.: 518 606 411, fax: 518 606 421
e-mail: poradna@ppphodonin.cz

9. krok – Práce s celou třídou

- uzavření celé záležitosti vedením školy ve třídě (VP, ŠMP, TU)
- provedení písemného záznamu o šetření šikany a jeho výsledcích
- nastavení pravidel v kolektivu - TU + ŠMP a informování pedagogického sboru
- zvýšená pozornost chování kolektivu třídy
- práce na zlepšení vztahů v kolektivu, v případě pokračující šikany kontaktovat ŠMP,VP,

popřípadě odbornou instituci a OSPOD

Strategie šetření

Hlavní zásady:

- je třeba ochránit žáky, které na šikanu upozornily před pomstou agresorů
- rozhovory s obětí i svědky, ale i s agresory je třeba vést diskrétně a pokud možno tak, aby se agresor nemohl dozvědět, co kdo řekl

Pět kroků šetření:

1. rozhovor s osobami, které na problém upozornily a oběťmi
2. nalezení vhodných svědků
3. individuální rozhovory se svědky
4. zajištění ochrany obětem
5. rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi, nikdy nekonfrontovat oběť a agresora

Cíle šetření:

1. Kdo je obětí? Kolik je obětí?
2. Kdo je agresorem? Kolik jich je?
3. Kdo je iniciátorem, kdo se pouze účastní?
4. Co, kdy, kde a jak konkrétního dělali agresori obětem?
5. K jakým závažným agresivním projevům došlo?
6. Kde byli a co dělali ostatní svědkové?
7. Jak dlouho šikanování trvá?

Výpovědi k jednotlivým otázkám je nutné zapsat a uspořádat do důkazního materiálu.

KRIZOVÝ PLÁN - NÁVYKOVÉ LÁTKY

Pojem návykové látky zahrnuje veškeré látky (mj. omamné a psychotropní), které jsou schopné ovlivnit psychiku člověka, jeho sociální chování a ovládací nebo rozpoznávací schopnosti. Patří sem také alkohol a tabák. Konzumace návykových látek osobami mladšími 18 let je považována za rizikové chování. Užívání návykových látek v prostorách školy a na všech školních akcích není přípustné! Všichni zaměstnanci školy mají oznamovací povinnost k řediteli školy v případě, kdy žáci omamné látky užívají, distribuují nebo u sebe přechovávají.

1. TABÁKOVÉ VÝROBKY

Jak řešit konzumaci tabákových výrobků ve škole?

- Tabákový výrobek je třeba žákovi vhodným způsobem odebrat a zajistit, aby nemohl pokračovat v konzumaci.
- Pedagog dále sepiše o události krátký záznam s vyjádřením žáka (zejména od koho má tabákový výrobek), informuje třídního učitele a předá zápis metodikovi prevence, který jej založí do své agendy.
- Třídní učitel informuje zákonného zástupce žáka.
- V závažných případech (zejména s ohledem na věk nebo chování dítěte) a jestliže se chování opakuje, vyrozumí škola orgán sociálně - právní ochrany dětí.

- Jsou vyvozeny sankce dané školním řádem.

2. ALKOHOL

Jak řešit konzumaci alkoholu ve škole?

- Alkohol je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
- V případě, kdy je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, voláme RZS.
- Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, postupuje pedagog následovně:
Informuje TU, o události sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka (zejména odkud, od koho alkohol má), který odevzdá školnímu metodikovi prevence, ten jej založí do své agendy a vyrozumí vedení školy.
- V případě, že žák není schopný pokračovat ve vyučování, vyzve škola ihned zákonného zástupce žáka, aby si jej vyzvedl.
- Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně-právní ochrany dítěte a vyčká jeho pokynů.
- Zákonnému zástupci ohlásí škola tuto skutečnost i v případě, že je žák schopen výuky.
- Jestliže se situace opakuje, splní škola oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dětí.
- Z konzumace alkoholu škola vyvodí sankce dané školním řádem.

Jak řešit nález alkoholu ve škole?

1) pedagog nalezne v prostorách školy alkohol

- Tekutinu nepodrobuje žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury.
- O nález ihned uvědomí vedení školy.
- Nalezenou tekutinu uloží u vedení školy.
- Sepíše stručný záznam o události, který předá metodikovi prevence.

2) pedagog zadrží u některého žáka alkohol

- Tekutinu nepodrobuje žádnému testu.
- O nález ihned uvědomí vedení školy.
- O nález sepíše stručný záznam, s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen, datum, místo a čas nález a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byl alkohol nalezen (nebo který jej odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pedagog tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomen ředitel školy nebo zástupce školy. Zápis založí školní metodik prevence do své agendy.
- O nález vyrozumí zákonného zástupce žáka. Pokud se jedná o opakovaný nález u téhož žáka, upozorní i orgán sociálně-právní ochrany dětí.
- V případě potřeby předá zajištěnou tekutinu přivolanému lékaři.
- Škola vyvodí sankce dané školním řádem.

3. OMAMNÉ A PSYCHOTROPNÍ LÁTKY (OPL)

Jak řešit konzumaci OPL ve škole?

- Návykovou látku je potřeba žákovi odebrat a zajistit, aby v konzumaci dále nepokračoval.
- V případě, že je žák pod vlivem OPL do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, přivolá pedagog RZS.

- Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, pedagog zaznamená vyjádření žáka a vyrozumí vedení školy.
- V případě, že žák není schopen dalšího vyučování, vyzve pedagog zákonného zástupce žáka, aby si dítě vyzvedl.
- Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně-právní ochrany dítěte a vyčká jeho pokynů.
- Zákonnému zástupci ohlásí škola tuto skutečnost i v případě, že je žák schopen výuky.
- Současně splní oznamovací povinnost k orgánu sociálně - právní ochrany dětí. (V případě uživatele zájmu nebo zájmu jeho zákonného zástupce poskytne školní metodik prevence informaci o možnostech odborné pomoci.)
- Škola vyvodí sankce dané školním řádem. (je třeba rozlišit uživatele od distributora – uživatel je nebezpečný sobě, distributor všem; distribuce je trestným činem.)
- V případě podezření na intoxikaci žáka může pedagog provést orientační test na přítomnost OPL (zkouška ze slin), ale pouze na základě předem získaného souhlasu zákonného zástupce.

KRIZOVÝ PLÁN - KRÁDEŽE A VANDALISMUS V PROSTŘEDÍ ŠKOLY

Krádeže, zejména mobilních telefonů, a úmyslné ničení školního majetku jsou nejčastějšími formami protiprávního jednání, se kterými se lze ve školním prostředí setkat.

Jak postupovat při zjištění krádeže a vzniku škody

- O události třídní učitel pořídí záznam na základě výpovědi poškozeného. (Kdo, kdy, kde, jak, proč?)
- Krádež ohlásí řediteli školy, ŠMP nebo VP
- Zohlednit, jakou hodnotu má odcizená věc, zda byla krádež plánovaná, použito v ní násilí, překonání překážek apod.
- Svolat výchovnou komisi – ředitel školy, VP, ŠMP, třídní učitel, učitel, který krádež zjistil, rodiče žáka)
- Žáku bude udělen kázeňský trest dle kritérií školy
- Věc ohlásit na Policii ČR. (v případě krádeže nad 5000 Kč)
- V případě, že je znám pachatel, ohlásit krádež rodičům a také při opakované krádeži je třeba ho nahlásit orgánu sociálně - právní ochrany dítěte.

Jak postupovat při vzniku škody způsobené vandalismem

- Jakmile vznikne škoda na školním majetku, je třeba o celé záležitosti vyhotovit záznam a pokusit se odhalit viníka.
- V případě, že viníka škola zná, může na něm (jeho zákonném zástupci) vymáhat náhradu škody.
- V případě, že nedojde mezi zákonnými zástupci nezletilého dítěte a školou dítěte k dohodě o náhradě škody, může škola vymáhat náhradu soudní cestou.

KRIZOVÝ PLÁN – DOMÁCÍ NÁSILÍ

Doporučený postup

Dítě se svěří

- učitel projeví důvěru, nebagatelizovat jeho sdělení, neobviňovat jej ze lži a podpořit jej.
- Měl by jej informovat o tom, že se na domácí násilí (splní-li skutkovou podstatu trestného činu) vztahuje ohlašovací povinnost a on musí jednat v souladu s ní.
- Není úlohou učitele domácí násilí „diagnostikovat“, ani intervenovat v rodině.
- Rolí učitele je zprostředkovat dítěti potřebné informace a přizvat k řešení situace odborníky, kteří se dané problematice systematicky věnují.

Když se dítě pedagogovi svěří:

Klad'te dítěti otevřené otázky, které umožňují, aby Vám svými slovy popsalo, co se stalo:

- Řekni mi, co se stalo...
- Co se stalo potom?
- Kde jsi přišel/a k této modřině?

Nepokládejte otázky, které:

- již obsahují domněnky, co se stalo nebo kdo to způsobil, např.: „Tu modřinu máš od toho, jak tě maminka uhodila?“
- opakují, co Vám již dítě řeklo, např.: „Jsi si jistý, že to byl strýček Pavel?“ (dítě si pak může myslet, že mu nevěříte)
- se dotazují na to, proč se to stalo (děti si pak často myslí, že je z násilí obviňujete).

Co by mělo v případném rozhovoru určitě zaznít?

- Násilí a to, co se doma odehrává, není vinou dítěte.
- Za násilí nemohou ani sourozenci.
- Za násilí je odpovědný ten, kdo jej vykonává.
- Je velmi dobře, že se rozhodlo o situaci někomu říci.
- Nikdo nemá právo se k někomu chovat násilně a to ani v rodině, ani když je silnější, ani když je to rodič.
- Násilí dítě nemůže zastavit samo, ale jen s pomocí okolí, proto je tak důležité, že se svěřilo.

Pokud se na pedagoga obrátí **rodič – oběť domácího násilí**, měl by jej pedagog odkázat na další odborníky, kteří se této problematice systematicky věnují

Nevhodné postupy

Úlohou školy není intervence v rodině. **V případě podezření na domácí násilí je zcela nevhodné řešit situaci s možným agresorem – tento postup by se mohl obrátit proti dítěti.**

Škola nemůže poskytovat terapeutické služby.

Pedagog by se měl rovněž vyhnout postupům, které mohou dítě poškodit (stigmatizovat, traumatizovat jej apod.), jako je např.:

- otevřené řešení podezření před třídou;
- nepřiměřený tlak na dítě, aby hovořilo o problému doma;
- obvinění ze lži.

Příloha 3

Seznam zkratk

MP – metodik prevence

MPP – minimální preventivní program

ŠMP – školní metodik prevence

TU – třídní učitel

PPP – pedagogicko- psychologická poradna

VP – výchovný poradce

ŠD – školní družina

NTU – napomenutí třídního učitele

DTU - důtka třídního učitele

DŘŠ - důtka ředitele školy

Příloha č. 4

Kritéria pro udělování výchovných opatření

- 1. Napomenutí třídního učitele** uděluje podle závažnosti provinění třídní učitel následuje po méně závažných porušeních školního řádu,
 - např.: - pozdní příchody do školy (pozdní příchody na vyučování)
 - 3x, - nekázeň při vyučování (vyrušování, manipulace s mobilním telefonem,...)
 - 3x, - nevhodné chování ve výuce a o přestávkách (vulgární vyjadřování, hrubost vůči spolužákům,...)
 - 3x, - opakované zapominání školních pomůcek a domácích úkolů, -
 - nedovolená manipulace s cizí věcí, - opakované neplnění povinností služby,
 - nošení nebezpečných věcí do školy (včetně zápalek, zapalovače, nožíku).
- 2. Důtku třídního učitele** uděluje podle závažnosti provinění žáka třídní učitel před kolektivem třídy, uložení důtky neprodleně oznámí ředitelce školy. Následuje po závažnějších porušeních řádu školy,
 - např.: - pokud žák pokračuje v přestupcích po udělení napomenutí TU,
 - neomluvená absence 1-2 hodiny
 - úmyslné opuštění budovy během vyučování bez omluvy
 - drobné krádeže
 - opakované porušování řádu školy
- 3. Důtku ředitelky školy** uděluje dle závažnosti ředitelka školy po domluvě s třídním učitelem a ostatními pedagogy a po projednání v pedagogické radě. Následuje po závažném porušení školního řádu, nebo za pokračování v přestupcích, za něž byla udělena napomenutí TU a důtka TU a další
 - např.: - úmyslné ublížení, které si vyžádalo lékařské ošetření,
 - plánovaná krádež, - vnesení návykových látek do prostoru školy
 - alkohol, kouření, drogy
 - padělání omluvenek
 - neomluvená absence v rozsahu 3-7 hodin.

Za jedno pololetí se uděluje max. jedno NTU, max. jedna DTU a max. jedna DŘŠ.

Udělení kázeňských opatření předchází zpravidla sníženému stupni z chování.

V případě mimořádně závažného přestupku lze některá opatření k posílení kázně přeskočit –

- např.: - v případě velmi hrubého chování
- fyzického napadení
- kouření ve škole a v její blízkosti
- krádeže, šikany, vědomé ničení majetku školy
- větší počet hodin neomluvená absence

Návrh na kázeňská opatření může předložit každý učitel.

4. **Hodnocení chování žáka na vysvědčení.**

Chování se hodnotí vždy v závěru obou pololetí, hodnocení chování navrhuje třídní učitel po projednání s ostatními učiteli; návrhy na sníženou známku z chování projednává pedagogická rada.

- **Druhý stupeň z chování** – navrhuje třídní učitel v případě, že:
 - žák se dopouští opakovaně méně závažných porušení školního řádu přes opakovaná písemně doložená upozornění,
 - přetrvávají výchovné problémy po udělení předchozích kázeňských postihů, tj. NTU, DTU A DŘŠ.
- **Třetí stupeň z chování** – navrhuje třídní učitel v případě, že:
 - žák se opakovaně dopouští závažných porušení školního řádu přes opakovaná písemně doložená upozornění, přetrvávají výchovné problémy po udělení předchozích kázeňských postihů
 - za závažné zaviněné porušení povinností se vždy považuje zvláště hrubé slovní a úmyslné fyzické útoky žáka vůči pracovníkům školy nebo školského zařízení

V případě závažného přestupku, který odpovídá příslušnému stupni hodnocení chování, nemusí být dodržena posloupnost stupňů hodnocení, je svolána mimořádná pedagogická rada. Problém je řešen se zákonnými zástupci, je pořízen zápis, který je vložen v dokumentaci žáka.

O hodnocení chování, zvláště o důvodech udělení sníženého stupně z chování informuje zákonné zástupce prokazatelným způsobem třídní učitel.

V případě závažného porušení pravidel chování nebo dlouhodobého či opakovaného porušování pravidel spolupracuje škola s odbornými institucemi, úřady, které pomáhají v řešení v této oblasti.